

Instytut Pamięci Narodowej - Kielce

<https://kielce.ipn.gov.pl/kielce/galerie-zdjec-i-fotorelacje/241224,Relacje-panstwo-Kosciol-katolicki-w-czasie-PRL-Konferencja-edukacyjna.html>
13.05.2026, 21:03

Relacje państwo - Kościół katolicki w czasie PRL. Konferencja edukacyjna

Dziejom Kościoła katolickiego w okresie rządów komunistycznych była poświęcona konferencja edukacyjna, która odbyła się w poniedziałek, 27 kwietnia, w Centrum Edukacyjnym IPN „Przystanek Historia” w Kielcach.

27.04.2026

Relacje państwo - Kościół katolicki w czasie PRL. Konferencja edukacyjna. Fot. Dorota Klusek (IPN)

Relacje państwo - Kościół katolicki w czasie PRL. Konferencja edukacyjna. Fot. Dorota Klusek (IPN)

Relacje państwo - Kościół katolicki w czasie PRL. Konferencja edukacyjna. Fot. Dorota Klusek (IPN)

Relacje państwo - Kościół katolicki w czasie PRL. Konferencja edukacyjna. Fot. Dorota Klusek (IPN)

Relacje państwo - Kościół katolicki w czasie PRL. Konferencja edukacyjna. Fot. Dorota Klusek (IPN)

Relacje państwo – Kościół katolicki w czasie PRL. Konferencja edukacyjna. Fot. Dorota Klusek (IPN)

Relacje państwo – Kościół katolicki w czasie PRL. Konferencja edukacyjna. Fot. Dorota Klusek (IPN)

Relacje państwo – Kościół katolicki w czasie PRL. Konferencja edukacyjna. Fot. Dorota Klusek (IPN)

Relacje państwo – Kościół katolicki w czasie PRL. Konferencja edukacyjna. Fot. Dorota Klusek (IPN)

Relacje państwo – Kościół katolicki w czasie PRL. Konferencja edukacyjna. Fot. Dorota Klusek (IPN)

Relacje państwo – Kościół katolicki w czasie PRL. Konferencja edukacyjna. Fot. Dorota Klusek (IPN)

Relacje państwo – Kościół katolicki w czasie PRL. Konferencja edukacyjna. Fot. Dorota Klusek (IPN)

Relacje państwo – Kościół katolicki w czasie PRL. Konferencja edukacyjna. Fot. Dorota Klusek (IPN)

Relacje państwo – Kościół katolicki w czasie PRL. Konferencja edukacyjna. Fot. Dorota Klusek (IPN)

Relacje państwo – Kościół katolicki w czasie PRL. Konferencja edukacyjna. Fot. Dorota Klusek (IPN)

Pierwszą część wydarzenia wypełniły wystąpienia, odnoszące się różnych zagadnień z dziejów relacji państwo - Kościół katolicki w latach 1945-1989. Spotkanie otworzył wykład „Między konfrontacją a porozumieniem. Komuniści a Kościół katolicki w Polsce 1944-1989”, który wygłosiła dr hab. Łucja Marek, z Oddziału IPN w Krakowie.

- Po zakończeniu II wojny światowej widoczna była wola porozumienia zarówno ze strony nowych władz, jak i kierownictwa Kościoła. Wprawdzie w 1945 r. rząd polski wypowiedział konkordat z Watykanem, ale mimo to unikał otwartych ataków na religię i Kościół. Zaczęło się to zmieniać po 1948 roku, kiedy władza komunistyczna zaczęła zajmować coraz bardziej nieprzyjazne stanowisko wobec tej instytucji - mówiła.

Wyrazem podejścia władz do Kościoła mogą być zgody, jakie były wydawane na budowę nowych świątyń w Polsce. Na ten temat mówił dr hab. prof. UJK Ryszard Gryz w swoim wystąpieniu „Pozwolić czy nie? Władze PRL wobec budownictwa sakralnego”.

- Budownictwo sakralne, to jest generalnie taka sfera działalności Kościoła katolickiego, która zakończyła się sukcesem władz kościelnych, duchowieństwa, samych wiernych, którzy sponsorowali te wszystkie przedsięwzięcia, byli budowniczymi i dźwigali cały ten trud na swoich barkach. Czasami w niektórych kręgach można spotkać takie stwierdzenia, zupełnie niesprawiedliwe, że Kościół w czasach komunistycznych miał się przecież bardzo dobrze - zaczął swoją prelekcję.

Dr hab. Ryszard Gryz przywoływał liczby nowych kościołów, ale opisywał także, jak wyglądało wydawanie pozwoleń na budowę nowych świątyń w różnych etapach PRL-u i jakimi obwarowaniami były poddawane.

W drugiej części konferencji dr Michał Zawisza z Delegatury IPN w Kielcach wskazywał, gdzie można znaleźć bezpłatne materiały, przygotowane przez IPN, przydatne w szkolnym nauczaniu o historii Kościoła w PRL-u.

Jedną z takich pomocy jest wystawa „Walka o duszę narodu. Wokół Obchodów Milenium i Tysiąclecia 1956-1966/1967”, autorstwa Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN w Lublinie. Ekspozycja jest poświęcona realizowanemu przez Kościół w latach 1956-1966 programowi obchodów Milenium Chrztu Polski oraz odbywającym się niemalże równoległe państwowym obchodom rocznicy Tysiąclecia Państwa Polskiego.

W spotkaniu udział wzięli nauczyciele przedmiotów humanistycznych ze szkół z województwa świętokrzyskiego. Na zakończenie konferencji każdy z uczestników otrzymał m.in. materiały edukacyjne.

Organizatorami wydarzenia były: Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach oraz Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.

[Poprzedni Strona](#)

Kielce

Kielce

Konferencja